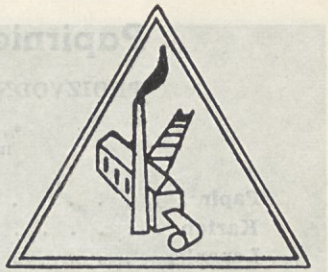

NAŠE DELO

GLASILO DELOVNIH KOLEKTIVOV ZDRUŽENIH PAPIRNIC LJUBLJANA IN PAPIRNIC KOLIČEVO

Nova stanovanja — nova trgovina

VEVČE, JUNIJA — Na zadnji seji delavskega sveta je bil sprejet sklep o kreditiranju gradnje 48-stanovanjskega bloka, o vročanju potrebnih sredstev za kreditiranje take gradnje in o izbiri izvajalca. S tem je bil potrjen koncept pospešenega reševanja stanovanjskega vprašanja, ki je bil zasnovan že ob letošnjem sprejetju načrta porabe sklada skupne porabe in stanovanjskega sklada.

Kdo in kaj bo gradil?

Že aprila smo obvestili vsa večja gradbena podjetja o možnosti gradnje za trg na Vevčah. Ponudbe oz. obvestila o svoji pripravljenosti, da bi gradili stanovanja pri nas, so dali: gradbeno podjetje »Obnova«, »Pionir«, »Ingrad« in »Gradis«. Njihove ponudbe je pretehtala 5-članska komisija, ki je po dolgotrajni razpravi odločila, da ima za naše pogoje največ prednosti »Gradis«. Le-ta je ponudil, da v celoti upošteva naše možnosti kreditiranja, da bo en del stanovanjskega bloka dogradil že do konca leta 1968, drugega pa konec leta 1969. Nadalje je ponudil tudi svoj načrt, ki je po presoji komisije za naše razmere najbolj primeren in po katerem ponuja ceno 124.000 S din za m², tako da bodo znašali z vsemi potrebnimi komunalnimi napravami stroški za m² 156.000 S din. K temu lahko pripomnimo, da se s učeje cene za m² v ljubljanskem območju med 140 do 160.000 S din, in to celo brez upoštevanja dodatnih komunalnih del.

Gradisov načrt prevede:

- 16 triinpolsobnih stanovanj s 86 m² površine
- 16 dvoipolsobnih stanovanj s 67 m² površine
- 16 enosobnih stanovanj z 48 m² površine.

Površina celotnega bloka znaša torej 3.216 m² korisne površine, kar bo stalo 438.000.000 S din.

Blok bo lociran na že znanem mestu, kjer smo pred leti prevladovali samski dom, tj. med železniškim in industrijskim tirom in kino dvorano.

Kot je bilo že povedano, bo »Gradis« gradil omenjena stanovanja za tržišče, kar pomeni, da bo iskal direktne kupce. Gledano s stališča »Gradisa«, bo prodajal stanovanja tistemu, ki bo imel pač denar. Zato, da bi odkupovali zgrajena stanovanja naši delavci, in to tisti, ki so ga dejansko potrební, bo morala tovarna intervenirati s finančnimi sredstvi tako, da bo kupca, ki bo določen po našem pravilniku, podprla z ustreznim kreditom, s katerim bo ob 15 do 20% lastni udeležbi v celoti pokrila stroške nakupa. Iz teh razlogov je bil izdelan koncept zbiranja sredstev za pokrivanje zahtevkov izbranih bodočih stanovalecev. Financiranje naj bi potekalo takole:

Leta 1967 vložimo 50 milijonov, tj. vročimo Komunalni banki, ki odobri kredit kupcem v višini 75 milijonov. V letu 1968 vročimo banki 70 milijonov in le-ta izda kredite v višini 122 milijonov. V letu 1969 vročimo prav

tako 70 milijonov ter dobe kupci 122 milijonov kredita. V letu 1970, tj. ob zaključku poslovnega leta 1969, pa vložimo preostali potrební znesek, ki se bo verjetno sukal okrog 40–50 milijonov. Ob tem moramo ugotoviti, od kod vsa ta sredstva lahko potekajo. Računamo, da se bo celotni znesek, ki se nateka od 4% stanovanjskega sklada, nabral v letu 1968 do višine 65 do 70 milijonov, prav tako tudi naslednje leto. To predstavlja tako rekoč maksimalno angažiranje stanovanjskega sklada in bo delna razbremenitev nastala šele v začetku poslovnega leta 1970. Torej se moramo zavedati, da smo ob odločitvi o gradnji angažirali za dve leti naprej domala vsa razpoložljiva sredstva za stanovanjsko gradnjo in da bo to vplivalo na ostalo potrošnje sredstev za družbeni standard. Po drugi strani pa lahko rečemo, da bomo pečeča stanovanjska vprašanja praktično dokončno rešili.

In kako je z izbiro kupcev in njihovo finančno obremenitvijo?

Kupce bom vsekakor morali izbirati po veljavnem pravilniku o dodeljevanju kreditov. Po tem pravilniku je vsak kupec dolžan prispevati najmanj 15% lastne udeležbe celotne vrednosti stanovanja, kar predstavlja v dinarjih od enega do dva milijona S din. Potemtakem bodo vsekakor imeli prednost tisti, ki so se pred časom že vključili v varčevalsko akcijo oziroma delavci, ki so za pridobitev stanovanja pripravljeni res kaj žrtvovati.

Kadrovska služba bo razpisala pogoje za nakup (z vsemi obvestili) in zbirala prijave. Po sedanjih podatkih, ki jih imamo, kandidatov ne bo zmanjkalo. Kupce se bo seveda izbiralo s točkovanjem po pravilniku. Če natančneje povemo, niti ne bomo zbirali kupcev, pač pa tiste, ki jim bo tovarna hotela kreditirati nabavo stanovanja. Gradbeno podjetje »Gradis« bo prodal stanovanja pač tistemu, ki se bo izkazal z ustreznimi zneski. Izdajanje kredita in sploh plačevanje stanovanja bo potekalo preko komunalne banke tako, da bo naš delavec tankaj sklenil kreditno pogodbo na osnovi našega potrdila, lastna sredstva pa bo plačal blagajni »Gradisa«. Tudi stanovanje bo prevzel vsak kupec direktno od »Gradisa«.

Kakšno zvezo pri vsem tem pa ima gradnja trgovine?

Na videz je res nima, v resnici pa je drugače. Podjetje »Mercator« bo že letos pričelo graditi trgovino nasproti upravnega poslojpa. S tem v zvezi pa bo nujno potrebno rušiti hiši Vevče 45 in 46, pa tudi zgradbo št. 49, ki se skoraj dotika stolpča II, bo treba podreti. V teh hišah je precej stanovalecev, ki jim bo treba izjemno ponuditi možnost nakupa stanovanja v novem bloku zaradi selitve. Če pa ne bodo za to, jih bo treba preseliti v stanovanja, ki jih bodo zapuščali bodoči kupci v novem bloku. Torej bo moral delavski svet ob potrjevanju izdajanja kreditov upoštevati tudi nastali položaj zaradi rušenja navedenih stavb. Ker

računamo, da bo med novimi kupci le nekaj takih, ki zasedajo manjša tovarniška stanovanja, predvidena prisilna izselitev iz navedenih zgradb ne bo izjemno boleča, predstavljala pa bo vendarle manjšo okrnitev izbire stanovanj v novem bloku.

Gradnja trgovine so bo začela v zelo primernem času, kajti po dograditvi že omenjenega bloka ter še nekaj združnih in individualnih hiš v neposredni bližini, bo nastala v Vevčah tolikšna koncentracija prebivalstva, da bo postal tak trgovski lokal več kot nujen. Z dograditvijo trgovine in bloka bo ožja naselja Vevč zazidalno skoraj zaključeno in bo v prihodnjih letih z najnujnejšo komunalno ureditvijo naselja nenkrat postalo pravo mesto, kar bo bistveno spremnilo način življenja v Vevčah in se bodo počasi opuščale marsikatero starodavne navade.

T. N.

Izkoristimo naše surovine

KOLIČEVO, JUNIJA — V zadnjem času smo v našem časopisu lahko zasledili več prispevkov, ki so na ta ali drug način obravnavali določene probleme v podjetju z namenom, da bi premaknili njihovo rešitev z mrtve točke. Tem se s svojim prispevkom pridružujem tudi jaz, in sicer s problemom, ki smo o njem že nešteto govornili, zasedali, se prepričevali, storili pa vendarle bore malo. To je problem naših surovin, njihovega skladiščenja in manipulacije, uporabe mehanizacije itd.

V času gospodarske reforme, v času bolj ali manj nerazumljivih uvozov najrazličnejših izdelkov, ki jih proizvajamo tudi doma, so naša podjetja postavljena pred dejstvo, da se na vse mogoče načine borijo za svoj obstanek, za svoj prostor celo na domačem trgu. V tej neenaki borbi s tujimi podjetji (nižje carinske stopnje pri uvozu, kot pri izvozu enakih izdelkov, zastareli obrati itd.) so prisiljena s svoji

Popravilo tovarniškega dimnika je dokaj nevarno, vendar je treba delo opraviti

mi cenami parirati cene tujih izdelkov oziroma, še celo več, morajo jih znižati pod njihove cene, če hočejo dobiti potrošnika. To pa lahko naredijo samo podjetja, ki so v stanju znižati svoje poslovne stroške za toliko, da z omenjenimi prodajnimi cenami še ustvarjajo nek dobiček. Problem je torej v zniževanju poslovnih stroškov, ki pa ima glede na vrsto proizvodnje, tehnološki postopek tudi nekeje svojo spodnjo mejo.

Vse navedeno velja tudi za naše podjetje. Zaradi tega si pogledimo, kakšna je bila groba struktura naših poslovnih stroškov v preteklem letu. Od skupnih poslovnih stroškov, označimo jih z indeksom 100, so znašali stroški za porabljeni material skoraj 85%, vsi ostali stroški pa 17%. Razumljivo bi bilo torej, da bi morali vso skrb posvetiti najprej stroškom za porabljeni material, tj. surovinam, njihovi manipulaciji in njihovi uporabi, ker bi na ta način lahko najhitreje in najboljše znižali svoje stroške.

Pa pogledimo, kaj smo do sedaj naredili za doseg tega cilja.

V preteklem letu je bila imenovana komisija za nabavo, transport in skladiščenje surovin z nalogo, da kritično pregleda obstoječe stanje in da na tej osnovi izdelata predlog boljše organizacije dela. Komisija je to delo opravila, celo odločila se je za določene takojšnje ukrepe, ki so takratno stanje nekoliko izboljšali, vendar pa je pri tem tudi ostalo. Danes ugotavljamo, da smo v tem pogledu zopet tam, kjer smo bili prej in da praktično nismo izboljšali ničesar.

Resnici na ljubo moramo priznati, da je pred kompleksno rešitvijo problema mehaniziranega transporta in skladiščenja, potrebno rešiti še nekaj drugih problemov, kot so npr. skladiščenje mokre celuloze v zvitkih, rinfuza papirnih odpadkov, sunkovite dobave in ureditev skladiščnih prostorov.

S proizvajalci surovin, predvsem s tovarno celuloze in roto-

papirja Djuro Salaj iz Krškega, je bilo že nekaj medsebojnih kontaktov, na katerih je bilo govora o bolj enakomernih dobavah celuloze in lesovine, o možnostih dobave celuloze v balah, o paletizaciji, toda do občutnejše realizacije dogovorov v tem pogledu pa le nismo prišli.

Vsi ti tako imenovani objektivni vzroki nam povzročajo nemalo težav pri vzpostavitvi in poslednem izvajanju določene organizacije in kar je še hujshe, precej večje stroške, kot bi bilo potrebno.

Na drugi strani pa del krivde za tako stanje nosimo tudi sami. Če so pogoji, pod katerimi skladiščimo in transportiramo surovine taki, da so izven moči našega vplivanja, nas to še ne opravičuje za malomarno in nevestno delo, ki ga v naših skladiščih lahko zasledimo povsod. Vsi tisti samoupravljalci, ki direktno ravnaajo s surovinami, pa naj si bo to celuloza, lesovina ali papirni odpadki, bi se morali zavedati, da z vsakim kilogramom zdrobljene, pohojene ali povežene, skratka uničene celuloze ali lesovine direktno povečajo stroške podjetja za 100–180 S din in da si s tem sami sebi, kakor tudi svojim sodelavcem, režejo manjši kos kruha. Pogledajo naj malo okoli sebe, koliko kilogramov po 180 S din leži uničenih po naših lopah in med njimi, še preden pridejo v proizvodnjo. Uničenih, ne po tuji, temveč po lastni krivdi. Verjetno bi bila ta številka taka, da se v bodoče na sejah delavskega sveta ne bi več toliko pogovarjali o pravilnem in nepravilnem ocenjevanju in evidentiranju porabe surovin, pa čeprav je tudi potrebno, kolikor o pravilnem in nepravilnem delu s surovinami.

Ob koncu tega prispevka bi rad spodbudil naše samoupravne organe in službe v podjetju, kakor tudi vse tiste sodelavce, ki imajo neposredno opravka s surovinami, da reševanju te problematike v bodoče posvetijo več skrbi in prizadevanja. -ec-

Nove komisije delavskega sveta papirnice Vevče

VEVČE, JUNIJA — Na drugi redni seji DS Papirnice Vevče so predlagali člane kolektiva, ki naj bi delali v novih komisijah DS. Pri predlogu so upoštevali take ljudi, ki so seznanjeni s področji dela posameznih komisij. Člani DS so bili mnenja, da je predlog pravilno sestavljen in potrdili naslednji sestav komisij:

I. Komisija za sprejem in razporeditev delavcev:

1. Andrej Pirkmaier
2. Franc Nemeč
3. Ing. Andrej Grad
4. Srečko Arko
5. Albinca Potočnik

II. Komisija za družbeni standard:

1. Ljubo Zabukovec
2. Leopold Gorše
3. Ada Babnik
4. Miha Prusnik
5. Ciril Klešnik
6. Alojz Trtnik
7. Vera Gašperšič

III. Komisija za HTV

1. Ing. Franc Vide
2. Franc Hribar
3. Viktor Penca
4. Ivan Sotlar
5. Janez Vidergar

IV. Komisija za požarno-civilno varnost in prometno varnost:

1. Mirko Jeriha
2. Ivan Leben
3. Ado Velepčič
4. Lado Fležar
5. Lado Kompere

V. Komisija za nagrajevanje:

1. Karel Žabjek
2. Janez Presl
3. Ing. Zoran Pirc
4. Andrej Cerček
5. Roman Sevšek
6. Rihard Gorše
7. Fani Tesner
8. Ing. Peter Jerima

VI. Komisija za ugotavljanje in kršitev delovnih dolžnosti:

1. Božidar Čop — predsednik
2. Franc Brinšek — član
3. Franc Čerk — član

Namestniki:

1. Maks Krpan
2. Franc Fras
3. Lado Fležar

VII. Stanovanjska komisija:

1. Betka Lukec
2. Bogo Kokalj
3. Anton Mahkovec
4. Ivan Miklavž
5. Franc Udvanč
6. Ivan Jeriha
7. Miha Bohorč

VIII. Komisija za nabavo in odpis invent. in pom. materiala:

1. Lado Trajkovič
2. Nace Zajec
3. Ciril Potočnik

IX. Komisija za nabavo in odpis osnovnih sredstev:

1. Ing. Franc Vide
2. Ing. Franc Jozelj
3. Tone Beličič
4. Ing. Marjan Urek
5. Silvo Razdevšek
6. Ivan Suvorov
7. Ivan Kolar

X. Komisija za tehnične izpopolnitve:

1. Ing. Peter Jeriha
2. Ing. Božo Igljč
3. Ing. Andrej Grad
4. Ing. Zoran Pirc
5. Franc Rajar
6. Ing. Stane Bonač
7. Janez Presl

Naj ostane še naprej v tovarni!?

VEVČE, JUNIJA — V zapisniku seje DS beremo:

»DS je obravnaval predlog komisije za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti za izključitev iz delovne skupnosti tovariša xy (imena ne navajamo) zaradi hude kršitve delovne dolžnosti po 11., 15. in 16. točki 91. člena pravilnika o delovnih razmerjih Združenih papirnic Ljubljana.

Za izključitev tov. xy iz de-

Volilni odbor na volišču za volitve DS (od leve proti desni): Mihovec Andrej, član, Jakob Gaber, predsednik, Dobnikar Gregor — član

Stroški za premazni stroj

VEVČE, JUNIJA — Za premazni stroj in pripadajoče naprave smo doslej namenili 200.000.000 S din. Od tega nam je posodila tiskarna »Jože Moškrič« 60.000.000 S din.

Težave z izvozom na Bližnji Vzhod

VEVČE, JUNIJA — Kot je razvidno iz gradiva 2. redne seje UO, je stanje na domačem tržišču za papir nespremenjeno, le zahteve po kvaliteti so vedno večje. Nastopile pa so ovire pri izvozu, ker gre precej naših izdelkov skozi Sueski prekop, kjer je tranzit zaradi nastale vojne v arabskem svetu nemogoč. Prizadevamo pa si, da bi ostali na isti izvoznih ravni kot doslej. Da bi se stvar kakorkoli uredila, je UO odobril tovarišu direktorju, komercialnemu direktorju in vodji izvoznega oddelka tovarišu Romanu Sevšku potovanje v Italijo. Tam naj bi se pogovarjali o nastali situaciji, ki je nastala na zunanjem tržišču in jo najprimerneje rešili. Rezultati razgovorov niso bili posebno rožnati. Nobena ladja noče prevzeti tovora za plovbo v to smer. Za prevoz blaga, ki bi šel okoli Afrike, bo moral prodajalec plačati od 10 do 17, v nekaterih primerih pa tudi 25 % več. Ladje, ki so stale v tržaškem pristanišču, so večinoma izplule v druge smeri, nekatere pa še čakajo, da se bo položaj razčistil. Tudi nekaj naših pošiljk čaka v pristanišču na odrešitev.

lovne organizacije je glasovalo 17 članov DS, 10 članov DS pa proti izključitvi, zato ostane imenovani še nadalje v delovnem razmerju.

Cudimo se taki odločitvi članov DS. Če je DS imenoval svojo komisijo za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti, ji je s tem dal verjetno tudi potrebno zaupanje. Komisija je ravno pri tem kršilec delovne dolžnosti imela posebne težave in ga večkrat klicala na odgovornost. Kazni zanj je postopoma izrekala sprva zelo milo, čeprav so bili že pri prvi prijavi zoper kršitev delovne dolžnosti dani vsi pogoji za najhujšo kazen. Neopravičeni izostanki od dela, prihajanje na delo v pijanem stanju, skrivanje po kotih in spanje med delovnim časom, nepravilen odnos do predpostavljenih in sodelavcev, da ne govorimo o ukrepih, ki jih je nad kršiteljem iz-

vajala tudi notranja uprava, so dejanja, ki kršitelja dovolj okvalificirajo in so dale komisiji vso pravico za izrek najhujše kazni, tj. predlog delavskemu svetu za izključitev iz delovne skupnosti.

Če nekateri člani ob takem primeru glasujejo proti izključitvi, potem lahko menimo, da niso doumeli bistva svojega poslanstva v samoupravnih organih in da so dovolj neodgovorni člani delovne skupnosti. V takem primeru ne gre za socialni moment ampak za potrditev potrebne discipline nas vseh, na ukrepanje zoper nastale škode zaradi takega odnosa do dela in delovne skupnosti. Biti mil in usmiljen je res pozitivna in potrebna človeška vrlina, ki pa ni na mestu, kadar nasprotna stran tega noče sprejeti, kadar gre ukrep na škodo celote zaradi vzgojnega in materialnega momenta.

Razstava tiska in papirja v Düsseldorfu

DRUPA 1967

DARMSTADT, JUNIJ — Ze petič so se odprla vrata največje evropske razstave papirne in grafične stroke. Tokrat je bila ta razstava od 26. maja do 8. junija v Düsseldorfu. Obiskovalci celoga sveta so se zbrali te dni tukaj, da si ogledajo, kaj jim je prinesla tehnika novega na tržišču. Ker je taka razstava vsakih pet let, je bila še toliko bolj zanimiva in privlačna v svojem bogatem asortimentu razstavljenih strojev ter njihovih izdelkov.

Res, da tukaj niso bili razstavljeni stroji za izdelavo papirja, pač pa njihovi izdelki ter stroji za predelavo teh izdelkov. Dva

dodajane avtomatično glede na položaj jezika tehtnice. Tovarna Simon Waldron pa je razstavila premazovalno napravo ter laboratorijski heliocoater, kjer se je posebno izkazala z velikim napisom: Prodano v Združene papirnice Ljubljana.

Od merilnih instrumentov je razstavila tovarna Lippke novo stikalno omaro za svoj merilec vlage ter gramature, ki je narejena na principu vgrajenih elementov, tako, da jo tudi strojevodja lahko sam popravi. Preko stikala, ki ima 16 pozicij, se ugotovi, na katerem mestu teče napaden tok, ter na tem mestu zamenja ploščo, na kateri so posa-

ski aparat za hitro določevanje vlage ter poleg drugih aparatov, nova elektronsko-optična in dielektrična sortirna naprava za papirne formate.

Firma Vacuumatik je prikazala svoj prevoznik številni aparat za štetje papirja direktno s palete, ki na vsakih 100, 250 ali 500 listov zatakne listič, ter se tako lahko celotno paleto papirja, seveda prej pregledano, samo še zavija v rise. S svojo zmogljivostjo, ko v nekaj minutah prešteje celo paleto papirja, ter označi z lističi, prihrani tako delo številnih števk, ki na ta način v modernih papirni dvorani niso več potrebne.

Zanimiv je bil pogled na maketo tovarne Cartiera del Solle, Sora v Italiji, ki je poleg make-te, prikazala tudi številne slike svojega modernega obrata, zgrajenega pred dvema letoma. Poleg prvega stroja, ki dnevno proizvede nad 100 ton najfinejših tiskovnih papirjev in pri katerem so delovne operacije vodene z elektronskim računalnikom, ter nato papir oplemenitijo iz ECK premaznim strojem, sedaj dokončujejo montažo še drugega popolnoma enakega papirnega stroja.

Veliko pozornost sta na razstavi vzbudili tovarni papirja Sihl iz Švice ter Feldmühle iz Nemčije. Prva s svojim sintetičnim papirjem syntosyl ter druga s sintetičnim papirjem za obleke, ki bo končno le uresničila sen ženskega spola, da bodo lahko v bodoče hodile vsak dan v drugačni obleki.

Na splošno je bilo opaziti na razstavi kar največje stremljenje k avtomatiki, boljši kvaliteti izdelkov ter ekonomičnosti, tako da je s svojimi razstavljenimi predmeti res izpolnila pričakovanja obiskovalcev.

Ing. Janez Hribar

MEDVODE, MAJA — Volivec Nuriya Abdič je izpolnil dolžnost samoupravljalca ter odhaja z volišča!

največja nemška proizvajalca kalandrov Bruderhaus in Kleinewefers sta prikazala svoje izdelke v naravnih velikosti. Taki je Kleinewefers prikazal svoj kalendar z 10 valji s hidro-pnevmatičnim naravnavanjem tlaka, plavajočim zgornjim in spodnjim valjem ter avtomatičnim pnevmatičnim naravnavanjem vleka.

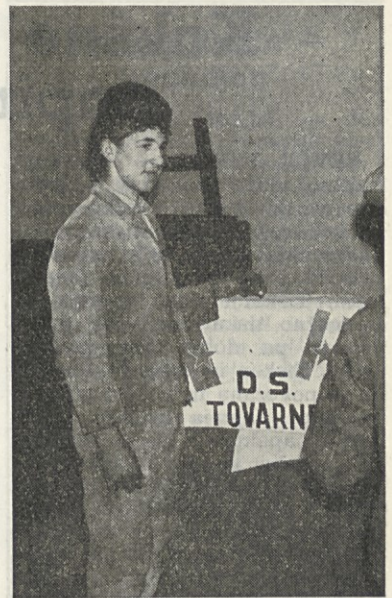
Firma Geobel je razstavila zanimiv stroj za rezanje papirnih zvitek, gnan z brezstopenjskim hidravličnim motorjem, s katerim se lahko naravnava hitrost navijanja z največjo občutljivostjo od nič do polne hitrosti.

Firma Jagenberg je razstavila prečni rezalec, pri katerem so delovne operacije nadzorovane z digitalnim sistemom. Od proizvajalcev strojev za premazne papirje sta se najbolj izkazali tovarni ECK in Simon Waldron. Tovarna ECK je prikazala kompletno napravo, od priprave do premaza, premazovalnih naprav do sušilne naprave. Zanimiv je način priprave premaza, pri čemer je postavljen gnetilec s pogonom vred na tehniko ter je tako potrebna samo ena tehničnica, kjer so posamezne komponente

mezni upori ter transistorji, pripajkani v tiskani vezavi. Seveda so zato potrebne te plošče v rezervi, kar pa se pri več enakih merilih v obratu gotovo izplača. Zanimiv je tudi mali laboratorijski

MEDVODE, MAJA — V jutranjih urah je bila na volišču tudi taka vrsta volivcev!

Janez Burnik — vajenec, oddaja glasovnico za DS tovarne

Kakšne lastnosti premaznega papirja si želijo tiskarji

VEVČE, JUNIJA — Vsi vemo, kakšno vlogo ima tisk v vsakdanjem življenju. Vendar sedaj ni več važno samo tiskanje na kakršenkoli papir, ki v marsičem prispeva, da je končni izdelek lepši. Tiskarji sicer pravijo, da je možno tiskati na vsak papir, vendar pa dober tisk zahteva svoje. Tiskar in njegov stroj sta tesno povezana in hočeta od proizvajalca papirja izdelek s čim manj napakami, ki bo dal na koncu dober rezultat. Napake, kot so močne barvne usedline, nasplošno slaba porazdelitev barvila, različna odrgnjenja itd., slabo vplivajo na tiskanje. Papir mora imeti mnogo dobrih lastnosti npr. gladkost, sijaj, belino. Da bi zmanjšali napake v papirju, se sodobna industrija papirja zateka k premaznim papirjem, ker se da z njimi doseči izredno živ in lep tisk. Za to predelavo so potrebni stroji, s katerimi nanašamo premazno maso na papir.

Zelo važen sestavni del premazne mase je vezivno sredstvo, ki ga je 10—50%. Veliko se uporablja škrob, ki je poceni in z

z oksidacijo, obdelavo s kislino, ali z dekstrinizacijo, pri čemer se molekule razbijejo in škrobna jedra pri raztapljanju bolje izpadejo. Iz tega sledi, da imamo v raztopini manjše delce in manjšo viskoznost.

Koliko vode se bo vezalo na škrobno molekulo? Pri tem igra najvažnejšo vlogo struktura raztopljenega škroba. Tako npr. škrob, ki slabo dispergira, to se pravi, da njegove molekule razpadejo v komaj vidne kosme, veže glede na svojo gobasto strukturo mnogo vode, vendar so njegove molekule zaradi svoje kemične strukture zmožne tvoriti micelije, s tem pa vežejo nase vedno več vode.

Možno pa je, po pravilni izbiri škrobne vrste, za zatrejem oz. za zaestrenjem škrob tako modificirati, da je glede na papir, na dano premazno formulo in premazno metodo prodiranje škroba v papir optimalno in zadostuje za določeno odpornost proti trganju minimalna količina škroba, kar ima ugodne posledice tudi za druge tiskovne lastnosti.

topini molekularno razpade, večjo površino in tako bolje veže pigment, kar ima za posledico tudi večjo odpornost proti trganju.

Adhezija vezivnega sredstva na pigmentu ali na papirnih vlaknih, kot tudi kohezija v samem vezivnem sredstvu, je v mnogočem odvisna od polaritete posameznih komponent. Vendar pa merjenje vpliva adhezije in kohezije na odpornost proti trganju ni izvedljivo, ker pri spremembi polaritete škroba istočasno nastopijo tudi spremembe drugih fizikalno-kemičnih lastnosti.

GLADKOST

Gladkost premaznih papirjev je v prvi vrsti odvisna od gladkosti surovega papirja. Nadalje vplivajo še: način premaza, teža premaza in tekočinske lastnosti, kot retencija vode premazne mase.

Vse lastnosti, ki vplivajo na gladkost, so v veliki meri odvisne od škroba, njegove strukture, od razmerja: škrob, pigment, vlažnost, premazne mase itd.

Prenizka retencija vode pri vseh premaznih načinih vpliva na gladkost papirja. Poskusi so pokazali, da na papirju, ki vsebuje 15—20% škroba, vezanega na pigment, nastanejo na zvitkih znatna znamenja na markiranje, ki so pri manjši vsebnosti škroba še bolj vidna.

Vzrok tako močnim markiranjem je nizka retencija vode papirne mase nasproti papirju, ki je zelo vpojen. Če povečamo količino vezivnega sredstva, nastopi le znatno izboljšanje.

Gladkost lahko izboljšamo na različne načine. Vzamemo npr. manj vpojen papir, ki je bolj klejen, zaradi tega pa pride do neenakomernega prodiranja vezivnega sredstva v papir, kar povzroči nepravilnosti v gladkosti papirja. Če količino vezivnega sredstva povečamo, se to pozna na poroznosti premaza, ki postane prenizka.

Možno je tudi, da nadomestimo oksidirani škrob z dobro dispergiranim škrobom, npr. z dekstrinom, kar pa ima za posledico manjšo vezivno moč in s tem manjšo odpornost proti trganju.

POROZNOST

Poroznost premaznih papirjev je v veliki meri odvisna od poroznosti premaza. Razen tega je odvisna tudi od pigmenta, oz. od razmerja količin pigmenta nasproti vezivnemu sredstvu v premaznem sloju. Pri uporabi škroba kot vezivnega sredstva so film tvoreče lastnosti zelo pomembne za poroznost premaza. Pri isti količini v premaznem sloju je poroznost toliko manjša, kolikor boljše so film-tvoreče lastnosti

Končan je pripravljani tečaj

VEVČE, JUNIJA — Skoraj štirimesečni pripravljani tečaj za opis v poklicno papirniško šolo, oddelek za odrasle je končan. Od na začetku opisanih 29 kandidatov, jih je že med potekom tečaja odpadlo dvanajst. Nekateri so opustili učenje zaradi neresnosti, in niso pouka redno obiskovali, tudi kadar jih delo ni zadrževalo. Drugi pa so mislili, da je dovolj, če fizično prisostvujejo predavanjem, brez večjega sodelovanja ali celo načrtnega učenja doma ob prostem času. Ta miselnost jih je seveda presenetila ob poskusnih nalogah in ocenjevanju.

Izpitno nalogo, sestavljeno po predmetih, ki so bili za tečaj predpisani, je pisalo 17 kandidatov. Uspešno je nalogo napravilo 15 tečajnikov, dva pa sta imela popravni izpit. Upajmo, da bosta tudi ta dva z naknadnim delom uspela.

Ob zaključku so tečajniki pre-

Gradnja nove ceste pred upravnim poslopljem na Vevčah

škroba. Te lastnosti so odvisne od disperzijskega števila in od viskoznosti škroba in sicer se izboljšajo, če se disperzija in viskoznost povečata.

SIJAJ

Sijaj premaznega papirja je odvisen, razen od kalandriranja, tudi od debeline premaznega sloja, od vrste pigmenta, od vrste in množine vezivnega sredstva in ravno tako tudi od surovega papirja.

Glede na vrsto škroba lahko rečemo, da je pri škrobnih vrstah, ki v raztopini dobro dispergirajo, film boljši in s tem tudi sijaj premaznega papirja. Ravno tako je zelo važen čas in način kalandriranja.

BELINA

Belina je, razumljivo, odvisna od barve papirja, od pigmenta in od ostalih dodatkov v premazni masi. Kolikor bolj je škrob molekularno raztopljen, to je, kolikor boljše dispergira, toliko bolj bel je premaz. Jasno pa je, da je belina odvisna tudi od barve škroba, vendar pa ima disperzijsko število močnejši vpliv. Tako dosežemo z belo škrobno moko z majhnim disperzijskim številom manj bel premaz, kot pa z rumenkasto moko z dobrim disperzijskim številom.

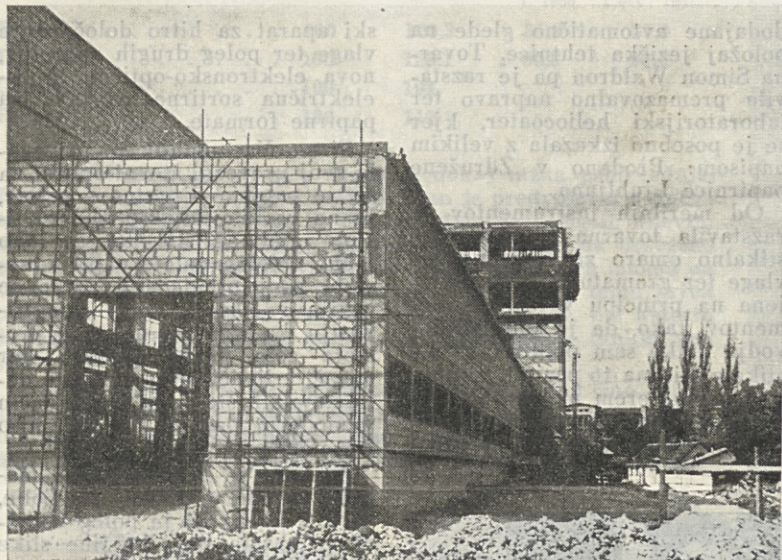
Te lastnosti, ki sem jih opisala na tem mestu, imajo važno vlogo pri premazovanju papirja, vendar pa moramo upoštevati še

jeli potrdilo, na podlagi katerega imajo pravico do opisa v poklicno papirniško šolo za odrasle. Da pa bi imel zaključek pravo obeležje, so imeli tečajniki še strokovno ekskurzijo v papirniško Količevo, potem so na lastne stroške napravili še izlet na Veliko planino.

Pod vodstvom tovariša Marjana Černeta so si ogledali novosti te naše papirniške sosedje. Zlasti so jih zanimala razlike med našo in njihovo proizvodnjo in pa izdelava kartonov. Ob dobri in skrbni razlagi vodiča, bo marsikaj koristnega ostalo za uk tehnološke v predstoječi poklicni šoli.

Velika planina je bila za večino pravo doživetje. Niso se še peljali z žičnico in tudi na katerikoli višji točki naših obrobnih gor še niso bili. Zato je bilo zadovoljstvo vseh razumljivo in poplačan trud, ki je bil za uspešno končanje tečaja potreben.

S. R.

Južna stran premazne zgradbe v maju 1967 (foto Ocvirk)

njim lahko dobimo lep in enakomeren premaz.

Proizvajalci škroba imajo možnost, da s kemično in fizikalno-kemično predelavo priredijo lastnosti škroba tako, da le-te najbolj ustrezajo zahtevam, ki jih postavlja tisk. Na dober tisk zelo vplivajo naslednje lastnosti: odpornost proti trganju, gladkost, sijaj in belina. Kako pa se obnaša škrob kot vezivno sredstvo v premazni masi glede na te lastnosti, pa bom opisala v tem članku.

Če predpostavimo, da so papir, pigment in način premazovanja trdno določeni, torej, da so konstantne količine, potem je za odpornost proti trganju pomembna:

- penetracija (prodiranje) vezivnega sredstva v papir,
- disperzija vezivnega sredstva v raztopini,
- adhezija vezivnega sredstva na pigment in papir, kot tudi sama kohezija v vezivnem sredstvu.

Od količine vezivnega sredstva je odvisna odpornost proti trganju, pri čemer se z večjo količino vezivnega sredstva poveča tudi odpornost proti trganju.

Penetracija (premikanje) vezivnega sredstva tudi zelo vpliva na odpornost proti trganju. Kolikor bolj prodira vezivno sredstvo v papir, toliko manj ga ostane v premaznem sloju, da bi vezalo pigment in obratno. Vpojnost škroba je odvisna od zmožnosti potovanja škrobne delčka, obdanega z vodnim plaščem skozi maso.

Če opazujemo surov papir in sestavo premazne mase, neodvisno od škroba, bodo škrobni delci tem bolj mobilni, čim manjši so in kolikor manj vode je zvezane z njimi.

Določeno velikost škrobne delca lahko dosežemo s kemično obdelavo škrobne molekule npr.

Končali so osmi razred

KOLICEVO, JUNIJA — V šolskem letu 1966/67 so se nekateri naši delavci opisali v osnovno šolo za odrasle in so v juniju letos uspešno končali pouk. Pouk je bil v popoldanskem času v tovarni, vodili pa so ga učitelji osnovne šole Radomlje. Pogoji za opis v to šolo je bil uspešno končan šesti razred osnovne šole. Ta pogoji je v našem podjetju izpolnjevalo 28 delavcev (šlo je predvsem za delavce, zaposlene v izdelavi papirja in kartona), dejansko se jih je opisalo 18, uspešno pa je razred končalo 10 delavcev. Precej nerazumljivo je, da je bilo tako slabo zanimanje za to šolo, saj je to bila zadnja priložnost, da se v enem šolskem letu končata dva razreda osnovne šole. Zlasti se zato, ker so vsi tisti, ki so izpolnjevali pogoje za opis, mlajši ljudje, pred katerimi je še dolga delovna doba. Seveda je šolanje terjalo povečan napor in odpoved prostemu času in še marsičemu drugemu, toda ljudska modrost ne pravi za stonj, da se brez muje še čelvelj ne obuže. Tudi tistim, ki so do konca vztrajali, ni bilo lahko, pa so le vzdržali. Danes so lahko zadovoljni, ker je njihov trud poplačan z uspehom. Z dokončanjem osnovne šole so se jim vrata odprla v vse poklice. Seveda je naša želja, da se jeseni opišejo v poklicno papirniško šolo, ker smo jim s tem namenom tudi omogočili šolanje, njihova stvar pa je, da se odločijo.

Vsem, ki so uspešno končali osnovno šolo, iskreno čestitamo in želimo obilo uspehov pri nadaljnjem šolanju, osem predavateljem šole Radomlje in Delavski univerzi Domžale pa iskrena hvala za trud in sodelovanje.

M. L.

Nekaj novih metod službe za varstvo pri delu v delovnih organizacijah

VEVČE, JUNIJA — Strokovnjaki menijo, da je varstvo pri delu v zadnjih letih zaznamovalo nekatere pomembne razvojne faze. Tako npr. je organizacija nosilec izvajanja varstva pri delu. Kasneje najdemo v prvem zakonu o delovnih razmerjih iz leta 1957 določilo, s katerim se postavlja varstvo pri delu kot obveznost sleherne delovne organizacije, kar vsekakor pomeni znaten poudarek in napredek v razvoju varstva pri delu. Še bolj viden napredek pa nam prinaša nova zvezna ustava iz leta 1965, ki pravi, da je vsakemu delovnemu človeku zagotovljena pravica do osebne varnosti ter do zdravstvenega in drugega varstva pri delu. Poleg tega ustava določa, da samoupravljanje v delovni organizaciji obsega tudi pravico in dolžnost, da delovne organizacije same urejajo in organizirajo ter izboljšujejo pogoje za svoje delo.

Prav na načelih, ki jih nakazuje zvezna ustava, je bil izdelan temeljni zakon o varstvu pri delu iz leta 1965 in kasneje tudi republiški zakon o varstvu pri delu. Po teh načelih in konceptih varstva pri delu so odslej delovne organizacije dolžne,

šanja, ki neposredno vplivajo na varstvo pri delu. Omejevati se ne bomo smeli samo na tehnično varstvena vprašanja, temveč moramo gledati na celotno kontrolo, ki bo zajemala tudi vprašanja medicine dela, psihologijo dela, socialno problematiko ipd.

Na izvajanje varstva pri delu je treba gledati kot na živ organizem, ki je v nenehnem gibanju in dopolnjevanju. Ta mehanizem je v stvari nujna medsebojna povezava: človek - zaščita - delovne priprave in naprave, oz. sami tehnološki postopki. Med človekom pri delu in delovnimi sredstvi so bolj ali manj očitne nevarnosti za poškodbe in zdravstvene okvare, kar papirno industrijo še bolj prizadene. Vse te potencialne nevarnosti moramo še naprej odkrivati in jih z ustreznimi ukrepi odpravljati. Za odkrivanje vseh nevarnosti pa je potreben ustrezen posluš in dar opazovanja, predvsem pa sodelovanje vodilnih oseb v proizvodnji s službo zdravstvenega in tehničnega varstva.

Še bolj skrbno kot doslej bomo morali skupaj analizirati vse nezgode in obolenja, ki so v zvezi z delom. Natančna raziskava

meta varstva pri delu, kako naj se primerja in razširja znanje iz te snovi med zaposlitvijo. Tako npr. bomo vsi vodilni v papirnici Vevče morali do novega leta napraviti poseben izpit iz varstva pri delu, za visokokvalificirane, kvalificirane in druge delavce pa nameravajo v jesenskem in zimskem času prirediti dvo- do tridnevne seminarje, ki se bodo vsako leto obnavljali, tako kot to zahteva republiški zakon.

7. člen republiškega zakona o varstvu pri delu določa, da mora delovna organizacija opraviti občasne preizkušnje, ali so osebe, ki opravljajo, vodijo ali nadzorujejo dela, pri katerih je nevarnost za poškodbe in zdravstvene okvare večja, zadosti usposobljene za varno upravljanje, vodenje in nadzorovanje takih del. Torej je republiški zakon točno določil, kdo je dolžan opravljati občasne izpite oz. preizkuse o varstvu pri delu. Pri nas to velja predvsem za vse delovodje, izmenske vodje, strojevodje, vodje priprave snovi, mojstre oddelkov in drugo nadzorno osebje. V smislu novega zakona te osebe ne bodo mogle biti oproščene teh obveznosti.

Po novem zakonu bo morala služba varstva pri delu svojo dejavnost sistematično usmerjati tudi na razne posredne vplive zunaj delovne organizacije. Temu področju se je do sedaj posvečalo zelo malo pozornosti. Vse statistike namreč kažejo, da se veliko nezgod pripeti na poti na delo in z dela. Neverjetno veliko poškodb ali zdravstvenih okvar pa se pripeti tudi na domu in poškodovanci skušajo večkrat to prikazati, kot da so se poškodovali pri delu.

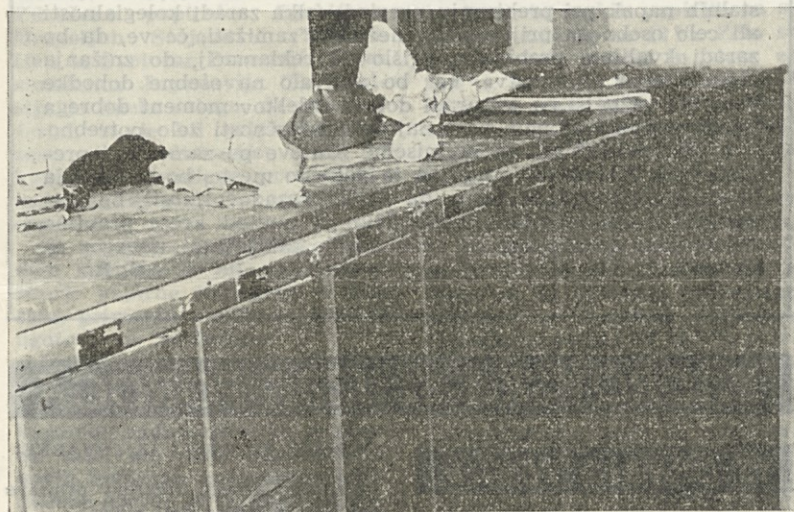
Na poškodbe pri delu imajo svoj vpliv tudi morebitne neurejene domače razmere, zaradi katerih prihajajo posamezniki na delo nepripravljeni, utrujeni in nezbrani, kar vse zmanjšuje psihično koncentracijo pri delu, ki je v papirni industriji nujen pogoj za varno delo. Ako bomo imeli vse te zunanje vplive pod ustreznim nadzorom, bomo gotovo preprečili marsikatero nesrečo pri delu.

Po zahtevah in smernicah za bodoče delo na področju tehničnega in zdravstvenega varstva pri delu, se bo stanje pri delu v doglednem času moralo izboljšati. Mislimo, da so vsi pogoji podani, da celotno varstvo krene na kvalitetnejše poti in da lahko pričakujemo v prihodnih nekaj letih predvsem boljše rezultate in zmanjšanje poškodb pri delu.

J. V.

Dopisujte v

NAŠE DELO

Higiena in red v garderobi I. PS

— da v celoti in v skladu s predpisi o varstvu pri delu izvajajo varstvo oseb na delu in — da tudi same kontrolirajo, če se varstvo pri delu izvaja skladno z zakonitimi predpisi.

Delovne organizacije so torej na podlagi teh določil tudi odgovorne za izpolnjevanje teh dolžnosti. Za kršitve ali opustitve teh dolžnosti so po zakonu predvidene občutne denarne kazni, ki istočasno zadenejo delovno organizacijo in odgovorno osebo, ki je napravila prekršek.

Kot sem omenil, bodo morale delovne organizacije same opravljati tudi kontrolo, kako njihove odgovorne osebe v posameznih obratih izvajajo varstvo pri delu. Oba zakona o varstvu pri delu prepuščata delovnim organizacijam, kako si bodo uredile to notranjo kontrolo. Vsekakor bo morala biti ta kontrola na taki kvalitetni ravni, da bo lahko z zadostno strokovno avtoriteto, predvsem vodilnih delavcev, ugotavljala vse morebitne nepravilnosti in napake pri izvajanju varstva pri delu.

Notranja kontrola bo morala usmerjati svoje delo predvsem na tista mesta, za katera se bolj ali manj očitno ve, ali samo domneva, da v mehanizmu samega izvajanja varstva pri delu še ni vse v redu. Med takimi znaki bodo npr. značilni pojavi poškodb pri delu, obolenja ali drugačne zdravstvene okvare, nenadni izredni dogodki, ki so se končali brez posledic ipd.

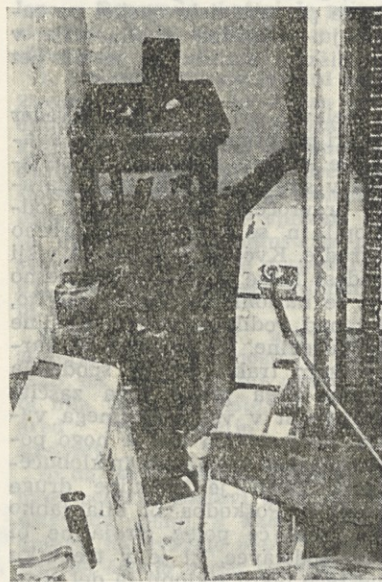
Notranja kontrola se bo morala predvsem poglobljati v vpra-

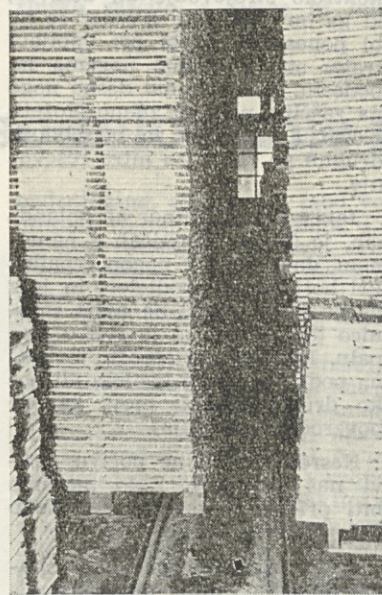
Razkladalci lesa, ki opravljajo delo brez čevljev z zaščitno kapico. Mojstri! Zavedajte se posledic v primeru nesreče!

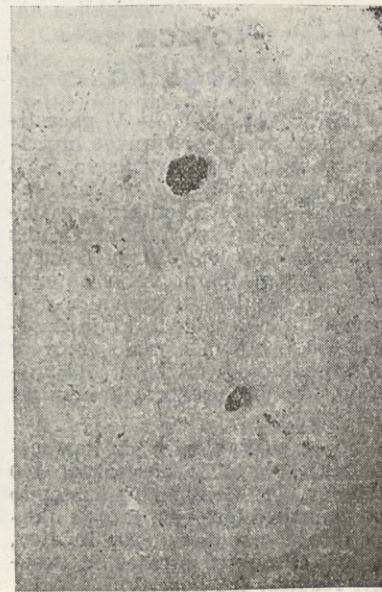
To je skladišče celuloze. Precej nosilnih stebrov je več ali manj že poškodovanih. Razkladalci, ali se zavedate odgovornosti in posledic?

Nered v akumulatorski polnilnici. Prizadeti, ali vas res ni sram?

Kje je prostor za izhod v primeru požara? Prenatrpani delovni prostori in previsoko zložen material predstavljajo možnost težkih obratnih nesreč

Andrej Knific — upokojen

MEDVODE, MAJA — V mesecu maju je zapustil kolektiv v 57. letu starosti tov. Andrej Knific — VK zidar-šamoter, ker odhaja v zaslužni pokoj. V tovarno je prišel decembra 1936. ter delal v njej vse do svoje upokojitve. Bil je marljivo in prizadeven delavec, ki se nikoli ni branil še tako težkega dela, ter je vsako zaupano nalogo vestno izpolnil.

Že s 16 leti je moral na delo, zgodaj je okusil pomanjkanje ter težke delovne pogoje pri bivših delodajalcih. Ob odhodu nam je pripovedoval o razmerah včasih in delal primerjave z razmerami ter delovnimi pogoji delavcev danes. Med NOB je aktivno sodeloval kot aktivist in borec, zaradi težke bolezni pa je moral na zdravljenje.

Ob odhodu v pokoj nam je poln življenjske energije in žilavosti zatrjeval, da se v pokoj ne bo dolgočasil, ker ima polne roke dela doma na majhni kmetiji, poleg tega pa bo moral še tu in tam prijeti za zidarsko orodje.

V imenu kolektiva mu želimo, da bi še mnogo let užival zaslužni pokoj!

Občinske sindikalne športne igre

KOLIČEVO, MAJA — Kot vsako leto, tako je Občinski sindikalni svet v sodelovanju s športnimi delavci iz podjetij tudi v letošnjem letu organiziral tekmovanje za pokal občinskega sindikalnega sveta. Tekmuje se v nogometu, šahu, kegljanju, namiznem tenisu, streljanju, odbojki in atletiki. Športne igre so se te dni že pričele in bodo trajale do konca poletja.

Prvi so izmed naših športnikov nastopili nogometaši in to v prvem kolu na igrišču v Ihanu. Njihov nasprotnik je bila ekipa Mlinostroja, ki je že trikrat zmagala. Papirničarji, ki so letos nastopali brez nekaterih stalnih igralcev, so prvo tekmo izgubili z minimalnim rezultatom 0 : 1. Če bodo tudi v naslednjih tekmah z Induplati, Tosamo, ZKI in STUGŠ ter Tokom igrali tako požrtvovalno, bodo prav gotovo zavzeli mesto nekje v sredini lestvice.

Boljšo uvrstitev kot nogometaši bodo po našem pričakovanju dosegli kegljači, ki so vse leto redno trenirali in nastopali, ter igralci namiznega tenisa, ki so dosegli v zadnjem času nekaj dobrih rezultatov. Tudi od šahistov, ki so bili že trikrat zapovrstvo občinski prvaki, pričakujemo v letošnjem letu enak rezultat. Nekoliko slabšo uvrstitev pričakujemo v letošnjem letu od naših atletov in to zato, ker so nekateri najboljše pri vojakih.

O poteku tekmovanja in doseženih rezultatih bomo poročali v prihodnji številki našega lista.

Poleg tovarnih dvigal v II. nadstropju so v stropu luknje, ki predstavljajo že nevarnost zruškov in poškodb. Kdo bo prevzel odgovornost v primeru nesreče?

